

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 — 60
četrt — — 30
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznanila,
krat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročnina,
stisnila in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiló

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nefrakovna pisa
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
oceni pošlane knjige
se ne vračajo.

Šolski red.

IZOBRAŽEVANJE mravstvenega značaja v gojenci je vzgojitelja najviša naloga. Na gojenčevo voljo pa vplivamo dvema načinoma: 1. neposredno n. pr. s priznanjem in plačilom, s svaritvijo in karanjem, s kaznovanjem, z vzgledom, z opominjanjem, sé svarjenjem itd., 2. posredno, obrazujoč njegovo mišljenje tako, da iz njega nastane mravstveno hotenje. Neposredno vplivanje na voljo imenuje se *strahovanje* (Zucht), posredno pa *vzgojevalni pouk*. Pouk in strahovanje sta obe strani vzgoje v ožjem pomenu ali izobrazbe notranjega človeka. Ako pa se naj vspešno vršite obe opravili, morajo se brzdati surova poželjenja gojenčeva že pred vzgojo in med njo; njegova divja silovitost in viharnost morate se pedyreči lepemu redu, da se močenja obvaruje mirno vzgojno delovanje in njemu namenjeni prostori (šola in dom). Gojence si prisvoji tako posredne čednosti, ne zavedajoč se navadi se miren biti, varovati reči in kraje (na nje gledati), izogibati se nekih krajev; privadi se natančnosti ali točnosti, pristojnosti (vljudnosti) in marljivosti, stroge, brezpogojne vbogljivosti itd. Ta naloga doseže se z naredbami, katerim se pravi *vladanje*. Vladanje je blizoma isto, kar se navadno zaznamuje z besedo *disciplina*.

Šola, hoteč biti vzgojevalnica, mora torej vladati, poučevati in strahovati.

Vsa ta opravila morajo se vršiti po določenih načrtih. Zatorej mora imeti vsaka šola izdelane velike načrte, po katerih se ravna:

1. Vladanju je treba šolskega reda, obsegajočega vse tiste določbe, ki ustvarjajo vnanji red, varujejo pouk, strahovanje in sploh vse šolsko življenje, da se ne moti in ne pači, ki odstranjajo vse zapreke in napravljajo, da ves šolski organizem teče pravilno.

2. Pouku je treba šolskega načrta.

3. Strahovanje pa vzgojnega načrta.

Obsirneje o tej prevažni stvari morebiti katero povemo o drugi priliki.

Za takrat le toliko, da je manjkanje šolskega reda, ki ima torej ustvariti tako rekoč temeljno podlogo vsemu pouku in vsaki vzgoji, brez katerega prave vzgoje in pravega pouka ni, napotilo stalni odbor okrajne konferencije mariborske okolice, da izdelá za šole svojega okraja tak načrt. Temu podjetju pridružila sta se stalna odbora št. Lenartskega in slov. Bistriškega okraja. Ker bi ta reč utegnila zanimati širše učiteljske kroge, objavlja se izdelani

Načrt šolskemu redu.

I. O šolskem obiskovanju.

1. Nobeden učencec ne sme zamujati posameznih ur ali duij zakonite šolske dobe, ako se ne more opravičiti s pripustnimi razlogi.

2. Ako otrok tako zboli, da očitno ne bo ozdravel pred tremi dnevi, morajo stariši (njih namestnik) obvestiti pismeno ali ustmeno učitelja (učiteljico) ali šolskega voditelja brž ko mogoče, a najpozneje v 8 dneh.

Opravičiti je ustmeno ali pismeno.

3. Odpuste do 8 dnij dovoli lahko vsled upravičenih prošenj šolsko vodstvo, odpuste do jednega dne učitelj ali učiteljica (razrednik).

4. Ako sumi učitelj, da zamuja učenec šolo lahkomišlno — bodisi, da vedo stariši za to, ali ne — pozvati jih je, da naznanijo vzrok zamude.

5. Čim zve razredni učitelj, da je napadla učenca njegovega razreda bolezen, ki se mora naznaniti, obvestiti mu je takoj šolskega voditelja.

6. Vsakemu učencu, ki ima nalezljivo bolezen, kakor osepnice, škrlatico, dobrece (ošpice), davico (difterido), zadušni (oslovski) kašelj, legar, kolero, grižo, nalezljivo vnetje očij, mumps, hripo itd., je prepovedati, hoditi v šolo.

Vsak učitelj ima pravico, slehernega bolnega ali boleznj sumnega učenca odpraviti t a k o j iz šolske sobe ter obvestiti ob jednem šolskega voditelja.

Celo zdravi učenci ne smejo v šolo, ako je v njih obiteljih ali družinah katera zgoraj omenjenih boleznj.

Zopet vstopiti sme še le tedaj, ko je po zdravniškem spričevalu minila nevarnost nalezljivosti.

V tistih slučajih, o katerih ni mogoče dobiti zdravniškega spričevala, smejo otroci le tedaj zopet vstopiti, ako je minolo od dne obolenja pri osepnicah, škrlatici in zadušnem kašlju šest tednov, pri dobrih in davici štiri tedni, pri hripi in mumpsu 14 dnij in ako v slučajih, navedenih v prvem odstavku, ni zapaziti pri otroku nobednih znakov boleznj več.

Učencem je prepovedano vstopiti v stanovanja, v katerih so nalezljive boleznj, isto-tako udeležiti se razredoma pogrebov oseb, ki so umrle vsled zgoraj imenovanih boleznj.

7. Vsako premembo domovališča naznaniti je poprej šolskemu vodji, kateri izroči učencu odjavni listek.

II. Red pred začetkom pouka.

1. Kako je nadzorovati otroke pred poukom, določuje se v prvem učiteljskem zborovanji šolskega leta.

2. Učencem je prepovedano tekati in razgrajati pred šolskim poslopjem ali po hodnikih in stopnicah. Ako srečajo učitelja (učiteljico) ali drugo veljavno osebo, pozdraviti jih morajo dostojno.

3. Igrač in za pouk nepotrebnih šolskih rečij učencem (učenkam) ni dovoljeno prinašati v šolo.

4. Učenci (učenke) morajo svoja vrhna oblačila in pokrivala odložiti na prostoru, odkazanem jim po učitelju, in se potem takoj podati na svoj sedež, katerega ne smejo ostaviti brez izrecnega dovoljenja.

5. Učitelja čakati je popolnoma mirno. Ako vstopi on ali kaka druga veljavna oseba, vstanejo učenci urno, pozdravijo z besedami: „Hvaljen bodi Jezus Kristus“ in ostanejo potem, po konci stoječ, popolnoma mirni, dokler se jim ne dovoli, da se vsedejo.

6. Četrť ure pred začetkom pouka pride učitelj v razred in se prepriča, so-li učenci gledé na telo in na obleko snažni.

Čas pred poukom (kakor odmor) se porabi lahko v petje ali v ogledovanje nazoril.

7. Učenci in učenke morajo priti umiti, počesani in s celimi oblačili v šolo. Ako se kaže, da je kak potreben opomin učenca (učenke) brezvspešen, je primerno naprositi stariše (njih namestnike), da odpomorejo.

Z mrčesi onesnažene otroke je najprej diskretno na to opozoriti; ako ostane opomin brez vspeha, poslati je dotičnega učenca domov z naročilom, naprositi stariše, da ga osnažijo, in priti najpozneje v 3 dneh v šolo. Če potem še ni snažen, odkazati mu je od drugih ločen prostor v razredu.

8. Posameznim učencem naroči učitelj razna opravila (pomagači).

Med poukom pošiljati po učila, ni dovoljeno.

9. Pouk začne se točno, ko odločena ura odbije (ko odzvoni).

Prej, ko se začne pouk, vpraša učitelj, je-li vse v redu. Vse učence je navajati, da se gledé na kake zamude in pomote (če pozabijo naloge, učna sredstva itd.) sami oglašajo, in sicer tako, da obstojijo dotičniki, ko se razredu veli: „Sedite“. Oglasila rešujejo se naj na kratko, dalje naj se preiskuje, ako treba, koncem pouka.

10. Dokler na povelje „pozor!“ ni vse v redu, se poduk ne sme pričeti.

III. Red med poukom.

1. Med poukom mora biti vedno isti red kakor začetkom. Zlasti tedaj opozarjaj in opazuj učitelj učence („pozor!“), ako so pazili po naravi pouka nekaj časa na učno sredstvo ali na kako delo.

2. Učencem je gledati pri pouku učitelju v obraz. Roke naj drže na ploščo ali zadi sklonjene, brž, ko se pa učenec dvigne, spravi jih naj v navpično lego. Noge naj mirujejo na tleh (na podnožniku); učenci nikakor ne smejo ž njimi ropotati.

3. Učitelj sam stoj med poukom navadno na gotovem mestu. Brez potrebe ne obračaj razredu hrbta.

Učitelj poučuj po možnosti prosto, in če rabi knjige, naj bodo snažne in čedne.

4. Vpraša in razlaga naj učitelj vedno vsemu razredu (oddelku). Učenci, ki bi radi odgovorili, oglasijo naj se, da dostojno dvignejo desno roko. (Predno se pozove učence, da odgovori, nastane naj kratek odmor).

Pri pouku po oddelkih imenuj učitelj, ako povelje ali vprašanje ni postavljeno vsemu razredu, najprej dotični oddelek.

Učence klicati s krstnimi imeni, je opustiti.

5. Pozvani učenec dvigni se urno, stoj po konci, odgovarjaj krepko in glasno. Tiho govorjenje vsled bojazljivosti premagovati je s kar najčesešim prehodom do skupnega govorjenja. Brž ko učitelj ne govori več z učencem, se isti naj vsede brez posebnega povelja.

6. Vsa povelja učiteljeva, tičoč se vsega razreda, kakor:

a) pripravljanje in spravljanje knjig in pisnega orodja,

b) razdelitev in spravljanje zvezkov po klopeh,

c) izstopanje pri odhodu itd. izvesti se morajo tako dolgo, dokler se niso vkorenili stalni običaji — torej na spodnji in srednji stopnji — na gotovo povelje, določujoče posamezne hipe dejanja po številih.

Taka povelja so: „Knjige na klop!“, „Pišite!“, „Odložite peresa!“, „Spravite knjige!“, „Vstanite!“, „Pozor!“, „Nastopite!“, „Idite!“

7. Knjige in zvezki za domače naloge naj se ovijejo in v vseh zvezkih naj bodo pivniki. Knjige, ki so lastnina učenčeva, in vsi zvezki morajo biti zaznamovani z imenom lastnikovim, slednji tudi z dotičnim razredom in oddelkom.

8. Pri čitanji se učenci ne smejo dotikati s prstom vrst in besed, dokler se še kaže na nje, istotako ne na zemljevidu in v atlantih imen krajev itd., ampak je za to vporabljeni klinčke ali palčice, ki se hranijo lahko v šoli.

9. Na tabli in na tablicah se ne sme nič brisati z roko, istotako tudi ne pisati na mokro (brisača).

10. Kadar učitelj ali katera veljavna oseba ostavi šolsko sobo, vstanejo učenci izrečejo navadni pozdrav in učence, kateremu je učitelj naročil to opravilo, odpre sobine duri.

11. Potrebno je gledati vedno na vse, kar je za zdravje važno, kakor: da se oči varujejo bliščee solučne svitlobe, da se ne kuri preveč, ne premalo itd. Med učno uro hoditi iz šole, dovoliti se sme le izjemoma. Kaznovati učence s tem, da morajo stati izven šolske sobe, ali poslati jih po pozabljene šolske reči itd. ni dovoljeno.

12. Šolska ali telovadna orodja smejo se rabiti le o prisotnosti učiteljevi (učiteljčini) Samovoljno odpirati okna, svetilne in kurjalne naprave, ni dovoljeno.

13. Konec ure določi učitelj. Pouka podaljšati ni dovoljenc; končati je točno, ko ura odbije.

14. Nemir ali prezgodnje spravljanje šolskih rečij kaznovati je takoj s strogim ukorom in s s tem, da sme dotični otrok še le za drugimi ostaviti šolsko sobo. Pospravlja naj se še le po molitvi.

15. Učenci dobe naj k večjemu dvakrat na teden in sicer čez jeden ali več prostih dnij pismene naloge, katere je tako odmeriti, da se za njih zvršitev rabi le del prostega časa.

Obširnih pismenih nalog čez večdnevne počitnice ni dajati.

Ako se naj uče učenci večje naloge na pamet, razdeliti jo je na primerne oddelke.

16. Vsako poškodovanje šolskega poslopja, šolskega orodja, učil ali lastnine so-učenceve je strogo prepovedano; stariši (varuhi) dotičnega učenca so dolžni provzročeno škodo nadomestiti.

17. Knjige in druge stvari, v porabo posojene po šoli, morajo se varovati; če se poškodujejo nalašč ali iz zanikarnosti ali če se zgubijo, so odgovorni stariši (varuhi).

Razredniki pregledujejo včasih učencem posojene šolske reči.

18. Učenci in učenke ne smejo izposojati ali dajati v dar novcev ali vrednostnih rečij. Novce nabirati je prepovedano.

19. S prošnjami, vprašanji, naznanili in pritožbami obrniti se je učencem (učenkam) navadno do učitelja (razrednika).

Tudi stariši ali njih namestniki naj povprašujejo najprej njega, a nikdar ne med učnimi urami.

(Konec sledi.)

Učni načrt za računstvo v štirirazredni ljudski šoli.

(Dalje.)

8. Omere in razmere meni za ljudske šole niso kar nič po volji, pa predpisane so, torej jih moramo sprejeti v načrt, akoravno se jim moremo s sklepnim računom popolnoma ogniti. Da pa učenci take račune dobro razumijo, je najbolje, ako jih naslanjamo na znani sklepni račun, katerega mimogrede spet ponavljamo. N. pr.: 6 metrov blaga veljá 8 gld.; koliko veljajo 3m? Naloga se reši po sklepnem računu, kakor je znano, potem se pa razvijajo naslednje misli: Primerjajmo zdaj množini blaga in množini pripadni denarja; 3m blaga je manj ko 6m, ako 6m s 3m delimo poizvemo, kolikokrat manj je 3m od 6m takisto primerjamo tudi množini denarja; dobimo torej $6m : 3m = 2$, 8 gld. : 4 gld. = 2.

Na tak način reši se mnogo nalog in dospé se na jedni strani do izrekov, kakor:

2krat manj blaga,	2krat manj denarja;
— — — — —	— — — — —
1krat več delavcev,	2krat manj dnij;
— — — — —	— — — — —

na drugi strani pa do pojmov „omera, členi omere, kvocijent omere, jednaki omeri“. Za omere je treba izvajati izrek: „Vrednost omere se ne spremeni, ako vsak člen z istim številom množimo ali delimo“, in sicer po induktivni poti. N. pr.:

$$2 : 1 = 2, 4 : 2 = 2, 6 : 3 = 2 \text{ itd.}$$

$$24 : 12 = 2, 12 : 6 = 2, 6 : 3 = 2, 2 : 1 = 2.$$

Takisto se po induktivni poti izvaja za razmere izrek: „Produkt vnanjih členov je jednak produktu notranjih členov“.

Kako se sestavljajo razmere z naslombo na uporabne naloge, razvidno je iz prejšnjega. Sestavljene sklepne račune hočemo razstavljati na jednostavne in jih potem reševati v obliki razmer; n. pr. 15 delavcev dobi za 5 dni 65 gld. plačila;

$\frac{10 \quad \quad \quad \quad \quad 6 \quad \quad \quad ?}{10 \quad \quad \quad \quad \quad 5 \quad \quad \quad x}$	$\frac{10 \quad \quad \quad \quad \quad 6 \quad \quad \quad x}{10 \quad \quad \quad \quad \quad 6 \quad \quad \quad x}$
<p>a) 15 del. dobi za 5 dni 65 gld. pl.;</p>	<p>b) 10 del. dobi za 5 dni 43$\frac{1}{3}$ gld. pl.</p>
$x : 65 = 10 : 15$ $x = 43\frac{1}{3} \text{ gld.}$	$x : 43\frac{1}{3} = 6 : 5$ $x = 52 \text{ gld.}$

Odgovor: 10 delavcev dobi za 6 dni 52 gld. plačila.

1. oddelek (6. šolsko leto)

I., II., III. in IV. teden,

Cela števila.

Ponavljjanje o merah. — Seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje celih števil (prim. op. 2.) — Uporabne naloge (prim. op. 2.) — Razdrobitev in skrčitev imenastih števil.

V., VI., in VII. teden.

Decimalni ulomki.

Ponavljjanje vseh računov z decimalnimi ulomki, in sicer a) v obliki mnogoimenastih števil, ali tudi z spremembo decimalnega ulomka na celo število (pri množenji in deljenji), b) mehanično kratko. — Uporabne naloge (prim. op. 2.)

VIII., IX. in X. teden.

Navadni ulomki.

Ponavljjanje o navadnih ulomkih in sicer: „O shvatbi, razširjanji, okrajšanji in zimenjenji ulomkov, o spreminjanji navadnih ulomkov na decimalne in obratno, o vseh računih“. — Uporabne naloge (prim. op. 2.).

Sklepni račun.

XI. teden.

Ponavljjanje sklepa z jednote na množino in obratno, kateremu se pridene sklep z jednote na 1 del in obratno, sklep z jednega dela na več delov (prim. op. 3, a, b, c in d.)

Sklep z množine po jednoti na množino, sklep z množine delov po jednem na drugo množino enakih delov (prim. op. 3, e).

XII. teden,

Sklep z mere na mnogokratnik in obratno, takisto za tiste slučaje, v katerih sta sklepni števili ulomka (prim. op. 3, f, g.). — Sklep z mnogokratnika po meri na drug mnogokratnik, takisto za ulomke (prim. op. 3, h.).

XIII. teden.

Sklepni račun za tiste slučaje, v katerih ste sklepni števili decimalna ulomka, ali obe, ali pa samo jedna (prim. op. 3, h, l, m, n, p.)

XIV. in XV. teden.

Sestavljeni sklepni račun; števila so cela, decimalni in navadni ulomki.

Obrestni račun.

XVI. teden.

(Prim. op. 4, a.) Ponavljanje in sicer se izračuna po sklepnem računu: 1. obresti za 1 leto, 2. obresti istega kapitala za več let, ako so obresti za 1 leto določene, 3. obresti so iste, izračuna se pa čas, ako je dana glavnica (n. pr. 562 gld. glavnice dá v 5 letih gotove obresti; v katerem času dobimo iste obresti od 281 gld.?) in obratno. — Ustmeno in pismeno.

XVII., XVIII. in XIX. teden.

(Prim. op. 4, b.) Pojem „odstotki“ (‰) se upelje: a) Izračunanje obresti za 1 leto, za več let; za število mesecev, za število dni; b) Izračunanje glavnice; c) izračunanje časa; d) izračunanje odstotkov. — Za odstotke jemljejo se tudi ulomki n. pr. $4\frac{1}{2}$. — Ustmeno in pismeno.

XX., XXI., XXII. in XXIII. teden.

Računi s celimi števili, decimalnimi in navadnimi ulomki se ponavljajo. — Računanje s pridobitki (prim. op. 6.) — Uporabni računi. — Oblike računov, kakoršni so v življenji navadni (n. pr. račun trgovca za gospodinjjo, prim. op. 5.)

XXIV. in XXV. teden.

Poprečni račun. — Delni račun a) jednostavni, b) sestavljeni; ustmeno in pismeno. — Ponavljanje o merah in o računanji z imenastimi števili.

XXVI. teden.

(Prim. op. 4, c.) — Obresti po 1‰ za 1 leto, ustmeno; na mnogih primerih se izlupi izrek: „Obresti po 1‰ izračunamo na kratko, ako delimo glavnico s 100;“ vaje po tem izreku, ustmene in pismene. — Na mnogih primerih izlupi se izrek za obresti 1‰: „kolikor goldinarjev glavnica, toliko krajcarjev obresti“ in sicer je glavnica manjša od 100 gld.; ustmeno. — Vaje v izračunanji obresti po 1‰, če je glavnica večja od 100 gld. z razstavljanjem (n. pr. koliko obresti po 1‰ dobimo v letu od 832 gld.? — 800 gld. dá 8 gld., in 32 gld. 32 kr. obresti itd.)

XXVII. teden.

Obresti po 2‰ (3‰, 4‰, . . .) za 1 leto in sicer vse one slučaje, kakoršni so za izračunanje obresti po 1‰ zahtevani. — Ustmeno in pismeno.

XXVIII. in XXIX. teden.

Obresti a) za več let, b) za število mesecev, c) za število dnij, d) za število mesecev in dnij, e) za število let, mesecev in dnij po razstavljalnem načinu. — Ustmeno in pismeno.

XXX., XXXI. in XXXII. teden.

Obresti za število dni, kakor se praktično računa in sicer: a) obresti po 1‰ za 1 dan (n. pr. od 632 gld., za jedno leto obresti znesejo 6:32 gld. za 1 dan $\frac{360}{60}$ del od 6:32 gld. itd.); b) po 6‰ za 1 dan (za prejšnji primer: $\frac{6:32 \text{ gld.}}{360} \times 6 = \frac{6:32 \text{ gld.}}{60}$ itd.); c) po 6‰ za več dnij (n. pr. za 53 dnij; $\frac{6:32 \text{ gld.}}{60} \times 53 = \frac{6:32 \text{ gld.}}{60}$ itd.) — Na mnogih primerih se izlupi pravilo: „Obresti po 6‰ za število dnij izračunamo, ako stoti del glavnice s številom dnij pomnožimo, in znesek s 60 delimo.“ — Vaje po tem pravilu. Takisto, kakor za 6‰, tudi za 4‰, $4\frac{1}{2}$ ‰; ključ za take račune. — Obresti za število dni po 5‰, 7‰ itd. z naslombo na izračunanje po 6‰ ali 4‰. — Ponavljanje tvarine XXVI. do XXIX. tedna.

XXXIII., XXXIV. in XXXV. teden.

Izračunanje *a)* časa, *b)* glavnice, *c)* odstotkov; ustmeno in pismeno. — Ponavljanje vseh stopinj obrestnega računa.

XXXVI. teden.

Ponavljjanje povprečnega in delnega računa.

XXXVII. in XXXVIII. teden.

Ponavljjanje čistega in uporabnega računanja s celimi števili, navadnimi in decimalnimi ulomki. — Uporabni računi. — Oblike računov, kakoršni so v življenji navadni (prim, op. 5.)

XXXIX. in XL. teden.

Ponavljjanje jednostavnega in sestavljenega sklepnega računa z raznovrstnimi števili. — Primerjanje raznovrstnih med seboj zvezanih količin (prim. konec op. 3.) na podlagi sklepnih računov. (Dalje sledi.)

Naše ljudsko šolstvo v letošnji proračunski razpravi.

(Dalje.)

Te neznosne razmere bile so pogostoma predmet pritožbam v deželnem zboru koroškem in tudi v tej visoki zbornici do leta 1890., a pritožbe niso imele nikakega vspeha.

Še le v tem letu je dobil koroški deželni šolski svet od naučne uprave nalog, da revidira stari učni načrt. Leta 1890. je izšel nov učni načrt, kateremu se je dodal poseben učni načrt za slovenski pouk na utrakvističnih šolah. Reklo se je, da je to za koroške Slovence pridobitev, to pa ni res.

Slovenski jezik se v specijalnem učnem načrtu omeni, kar prej ni bilo. Sicer pa se ni nič bistvenega ukrenilo, pač pa vsa zadeva še bolj zamotala in poostrila.

Po tem učnem načrtu se ima slovenski materni jezik začeti s tretjim letom po tri ure na teden učiti kot učni predmet, katere ure morajo biti zadnje pri predpoludanskem pouku. To je obvezno le za tiste otroke, katerih roditelji niso zahtevali oproščenja.

Gospoda moja! Ta določba gledé na slovenski jezikovni pouk je nova krivica, novo žaljenje slovenskega naroda na Koroškem, ker se slovenski materni jezik ponižuje na sramotljiv način za učni predmet in se kakor pastorka pahne na zadnje mesto.

Povsod, v celem izobraženem svetu je materni jezik podlaga in središče vse vzgoje

in učni jezik, samo na Koroškem in samo za slovenske otroke pa to ne sme veljati! Sicer se pa na ta način slovenski otroci neodpustljivo obremenjajo.

Bodi mi dovoljeno porazložiti, kaj vse se od teh otrok v drugem in v tretjem oddelku zahteva (čita):

„II. oddelek (3. in 4. šolsko leto):

a) čitanje; glasno in po zmislu pravilno čitanje, razlaganje besed in stvari, ponavljanje tega, kar se je čitalo, po stavljenih vprašanjih, pri čemur je delovati na to, da se polagoma doseže raba od berila neodvisnih izrazov, učenje na pamet in podavanje vzglednih spisov v vezani in nevezani besedi;

b) jezikovne vaje; vaje v prepisovanji in zapisovanji besed in stavkov s posebnim ozirom na ločitev zlogov in na besede, ki se pišejo z velikimi začetnicami, pojem in poznavanje samostalnikov, pridevnikov, glagolov in zaimkov, spol, število in sklanjanje samostalnikov, osebe, število in časi glagolov. Poleg pismenih slovniških vaj: kratke in lahke pripovedke in popisovanja v zvezi z obdelanimi berili.

III. oddelek (5., 6., 7. in 8. šolsko leto):

a) čitanje: gladko in izrazovito čitanje tiskanih in pisanih stvari, tolmačenje besed in stvari, navajanje vsebine in vodilnih

mislij beril; učenje na pamet in podavanje vzornih beril;

b) jezikovne vaje: nadaljevanje in popolnjenje oblikoslovja, skladje. Poleg pisemenih slovniških nalog: izvajanje vsebine obdelovanih beril; popisi, povesti, potrebni opravljeni spisi in pisma.

To je tisto gradivo, katero si imajo nemški otroci s pomočjo nemškega pouka v dvanajstih urah na teden prisvojiti, to je tisto gradivo, katero morajo slovenski otroci v isti šoli s pomočjo nemškega učnega jezika v dvanajstih urah na teden zmagati, in vse to gradivo naj sedaj slovenski otroci v treh urah na teden zmorejo v slovenskem jeziku, v katerem so se doslej tako malo vadili. In to še v končnih urah, ko so učenci in učitelj že utrujeni.

To, gospoda moja, je povsem nemogoče, to je tako, da bi človek zbežal, in res beže otroci kar trumoma. Kaže se, da je to tudi po intencijah dež. šolskega sveta; kajti določil je sicer, da je pouk obligaten, zajedno pa zaukazal, da je roditeljem ustreči, ako bi zahtevali, naj se njih otroci tega pouka oprosté.

Vsled tega se ta slovenski jezikovni pouk na 49 utrakvističnih šolah sploh ne vrši, in le na 30 takih utrakvističnih šolah se ga udeležuje 1839 izmej 10.188 slovenskih šolarjev. 8349 šolarjev pa beži pred tem poukom, ker se roditelji za tako pedagoško trpinčenje svojih otrok raje zahvalijo. V takih razmerah je pač razumno, da koroški Slovenci od dež. šolskega sveta ne pričakujejo niti ozirov, niti pravičnosti več in da se vsled tega čedalje večkrat obračajo s peticijami do naučnega ministerstva.

L. 1891. imel je tedanji minister Gautsch 33 takih peticij v rokah. Petit se je v vseh jednako glasil, namreč: uvedenje slovenščine kot učni jezik za slovenske otroke in nemščine kot učni predmet začeni s 3. letom. Minister Gautsch je bil vsled tega jako zlovoljen in se je tudi v tej visokej zbornici izrekel jako neprijazno. Rekel je, da se je to načrtoma uprizorilo. To so vendar čudne besede za ministra; moral je vendar videti

ali pa je mogel to izvedeti od poslancev, da, če se načrtoma agituje in germanizuje je pač tudi obramba po načrtu dovoljena. Sicer je on samo jedno jedino peticijo ugodno rešil in tako so Slovenci po dolgem času zopet dobili prvo slovensko ljudsko šolo v Rožni dolini. (Posl. Ghon: Občina sama je pa sedaj zopet protestovala!) Ali kako se je ta protest izposloval? To je drugo vprašanje. (Posl. Ghon: Pojdite po občinah in vprašajte župane in občinske predstojnike!)

Minister je samo jedno peticijo ugodno rešil, druge pa je dal dež. šolskemu svetu, naj o njih poizveduje in naj jih reši. To spominja na bajko o ovci, volku in kraljevskem levu. Ovca se je pri kralji živalij pritožila radi zla, katero jej provzročá volk. Lev pa ni hotel soditi, nego je vse prepustil volku v uradno rešitev.

Predno pa se je dež. šolski svet lotil reševanja teh peticij, izšel je ukaz na prebivalstvo, naj sestavi protipeticije; in kadar so potem take protipeticije in protiresolucije došle v Celovec, so se dotične resolucije takoj rešile, seveda neugodno.

Posl. Ghon: Kdo pa jih je odposlal? Občine? Neposredno občine?

Posl. dr. Gregorec: Iz Celovca.

Posl. Ghon: Od občine?

Predsednik: Prosim, da ne motite govornika.

Posl. dr. Gregorec: Tiste peticije pa, proti katerim se niso mogle spraviti na dan nasprotne peticije, obleže in se ne rešujejo.

Posl. Ghon: Nobedne take ni najti.

Posl. dr. Gregorec: Vendar jih je nekoliko nerešenih.

Posl. Ghon: Ne, vse so rešene.

Posl. dr. Gregorec (nadaljevaje): Mej tem torej traja šolska borba na Koroškem naprej, in upravo čuditi se moram, kako premetenost kaže tu povsodi deželni šolski svet in kako samovoljno navadno postopa. Ako nasprotne peticije več ne pomagajo, se loti tega, da na kratko dotične prosee občine razbije na dvoje v dve novi občini. S tem odpade pritožujoči se subjekt in akcija Slovencev je preprečena. (Veselost.)

Dolgo vrsto let si je pripomagal deželni šolski svet za nekako zlorabo § 6. državnega ljudskošolskega zakona, da je odklanjal slovenske peticije; naročil si je namreč pri vsaki taki peticiji izjavo nemškega deželnega odbora; seveda je bila ta izjava vselej redno proti slovenskemu pouku. To zlorabo ustavila je odredba naučnega ministerstva leta 1890. Potem je izumil deželni šolski svet drugo sredstvo. Bilo se je bati, da bi utegnila vendar-le prodreti občinska zastopa Žabniški in Globasniški s svojima pritožbama pri ministerstvu. To se je moralo preprečiti. In kako? Razdelila se je brez pomisleka utrakvistična šola v Žabnici v dve jednorazredni šoli; jedna ostane utrakvistična, druga lahko postane slovenska.

Zdaj bodem po rečenem podal majhno sliko šolskih razmer na Koroškem. Slovenski ljudski šoli ste zdaj dve, jedna jednorazredna na Jezerskem in jedna štirirazredna v Št. Jakobu; razdeljene šole pa so štiri v Žabnici in v Globasnici, kjer je le 31 nemških otrok poleg 864 slovenskih, (Čujte! Čujte!)

Potem so utrakvistične šole, in sicer jih je 84, po krajih, kjer Slovenci stanujejo zdržema in v kompaktnih masah. Te šole obiskuje 10.188 slovenskih in 1861 nemških otrok. Nemških šol v slovenskih krajih je 24, katere obiskuje 1316 nemških in 1311 slovenskih otrok.

Na 114 šolah v Koroškem, v katere zahaja 14.132 slovenskih šolskih otrok, pončuje 202 učiteljev; mej temi jih je 120, ki so deloma zmožni slovenščine, 82 pa jih ume samo nemški. Ako prosijo slovenske občine, da se nastavijo slovenščine zmožni učitelji, pravi deželni šolski svet navadno, da nima takih učiteljev na razpolaganje.

Tu imam tak odlok z dne 18. januarja 1894. l., ki ga je dobil krajni šolski svet v Kotmari vesi; v njem se čita: „... nastaviti kratkim potom take učne moči ni mogoče, ker manjka slovenščine zmožnih sil, zaradi česar ostane nekaj družih učnih mest, na primer v Srednji vasi in v Grečah začasno praznih“.

Deželni šolski svet se torej izgovarja s tem, da nima slovenščine zmožnih učiteljev na razpolaganje; pravilneje bi moral reči, da jih neče imeti (Tako je!); kajti če bi jih hotel imeti, bi moral več storiti za naraščaj slovenščine večjih učiteljev na učiteljski v Celovci. Na tem zavodu je zdaj le 33 slovenskih obiskovalcev poleg 148 nemških in slovenščina ni obligaten predmet. (Čujte! Čujte!) Tu ne gane deželni šolski svet niti roke niti noge. Drugič: On preganja slovenske učitelje. (Tako je!) Saj neče slovenskih učiteljev (Posl. Ghon: Ne segajte tako daleč! — Posl. dr. Ferjančič: On terorizuje!) Terorizuje in preganja jih, imeti hoče le nemške učitelje ali slovenske renegate. Ne bodem navajal imen, obljubil sem to g. Ghonu pošteno in bodem tudi pošteno mož beseda. Torej le na splošno. Neki učitelj prišel je pri okrajnem glavarji v sum, da goji gotove simpatije za slovensko šolsko društvo. To se je moralo kaznovati. Bil je za kazen premeščen in je moral z ženo in 5 otroci sredi zime seliti se 12 ur daleč. Drug vrl učitelj ni mogel dobiti službe in je zato odšel iz Koroškega. Zopet drug slovensk učitelj, vrl mož, kar je priznal celo šolski nadzornik, moral je letos ostaviti Koroško. Ta učitelj je trikrat kompetiral za slovensko učno mesto na ljudski šoli v St. Jakobu, ki je bil jedini prosilec in vendar ni dobil službe. Da bi se ta služba ne razpisala v četrtič, je poslal deželni šolski svet tje učiteljico. (Čujte! Čujte!) Sicer mi je popolnoma razumljivo, zakaj deželni šolski svet tako ljubi nemške učitelje; slovenski pouk se pač ne more bolj temeljito onemogočiti, nego če se postavijo trdi Nemci za učitelje v slovenske šole. Potem preneha slovenski pouk sam po sebi.

Z druge strani je očitno, kako se protežujejo nemški učitelji in posebno tisti slovenski učitelji, ki se dado zlorabiti kot renegati. Taki smejo storiti, kaj hočejo. Navedel bodem tu vzgled, razume se zopet brez imen. Učenec N. dobil je v Globasnici po šolskem vodstvu od nemškega „schulvereina“ hlače. (Posl. dr. Ferjančič: Kaj?)

Hlače. (Živahna veselost.) Učenec je bil vsprejet v utrakvistično šolo. Ker je pa od Velike noči hodil v slovensko šolo, je učitelj že nekaterekrat zahteval hlače nazaj (veselost) in grozil dečku, da mu bodo hlače strgal s telesa, če mu jih ne prinese nazaj prihodnji šolski dan. (Veselost.) Omenjeni učenec ima samo te hlače, a ker mu mati ne more drugih kupiti, se deček ne upa v šolo, ker se boji, da bi moral v sami srajci domu iti, in da bi ga součenci zasmehovali. (Veselost).

Tako počenjanje učitelja pač ne more poučno vplivati na nežno mladino, nego jo le demoralizuje. Glejte, tako govore kmetje v njih oznanilih na okrajni šolski svet v Velikoveu. (Posl. Ghon: Tega ni pisal kmet! — Posl. dr. Ferjančič: To je vse jednako, če je tudi pisal gospod, surovost je le! — Posl. dr. Fux: Če je res! — Posl. Ghon: Prosim, pokažite mi pismo!) Dam Vam to, da pregledate.

Predsednik: Prosim gospode, da ne motijo govornika.

Posl. dr. Gregorec (nadaljevaje): Drug učitelj, ki je bil vedno poslušen vsem odredbam dež. šolskega sveta, vendar ni mogel vsega dobiti, kar je hotel. Gobane včasih slabo sliši, ni mu torej hotel dati, kar je hotel imeti. Kaj je storil? V svojem srdcu kupi revolver in se pelje v Celovec, da ustrelji deželnega nadzornika Gobanca. Na srečo se je še pravočasno brzojavilo v Celovec o nameravanem atentatu in tako

preprečil zločin. Učitelja so razorožili, a čudno, namesto da bi ga vtaknili v kriminal ali pa v blaznico, vzprejel ga je deželni predsednik v avdijenci in poslal nazaj na svoje šolsko mesto. Še le pozneje so ga izročili preiskovalnemu sodišču in ga bodo brzkone proglasili blaznim.

Največjo pozornost je vzbujala — tu se mi je dovolilo navesti imena — imenovanje učitelja Hugona Morota šolskim nadzornikom v Št. Mohorji in da se mu je tudi dovolilo, da ustanovi tam otroški vrt. Ta mož se je jako prikupil deželnemu predsedniku in deželnemu šolskemu nadzorniku in sicer s slavnostno pesmijo za nemški strankarski shod dne 13. novembra 1892. I. V tej slavnostni pesni prisposodablja Slovence na Koroškem z zmajem ali „lintvernom“, ki je v starodavnem času bival blizu Celovca in katerega so potem ubili prebivalci.

Da se potezajo koroški Slovenci z naporom poslednjih svojih sil za svoj narod, ni prav temu učitelju in ljudskemu izobraževalcu Hugonu Morotu in v tej slavnostni pesmi pozivlje nemške sorojake na Koroškem kar naravnost, naj Slovence, torej so-deželane svoje, kar stro in uničijo. Dotično mesto se glasi (čita):

. . . . „Es ist, als wollt’

Nun abermals der gift’ge Drache wachsen,
Im Kärntnerland, Vernichtung muss ihm werden
Dem Drachenwurm, der wied’rum wachsen will,
Zermalmen muss der Kärntner ihn, das merket,
Zermalmen, ja, ehvor er groß geworden.“

(Čujte! Čujte!)

(Dalje sledi.)

Slovstvo.

Poročila odbora za ocene slovenskih mladinskih spisov.

IV.

Danes nam je govoriti zopet o treh knjžicah, s katerimi je pred kratkim obogatelo slovstvo za slovensko mladino in kateri nam je v oceno blagovoljno poslal podjetni založnik, g. I. Giontini, knjigotržec v Ljubljani. A predno to storimo, ne moremo si kaj, da ne bi izpregovorili nekaj besedice „pro domo“.

Ocenjevalni odbor vrši prevzeto si nalogo po svojej moči čisto nepristran-

sko. Naravno je pa, da nam kot merilo pri ocenjevanji mladinskih spisov ne more biti merodajna le vrednost kakega dela z estetiškega stališča, nego ozirati se nam je pri tem posebno na to, ali ta ali oni spis ustreza zahtevam, katere stavi racionalna, moderna pedagogika do takih proizvodov. V veliko zamero je prišel naš ocenjevalni odbor pri nekih gospodih zato, ker se ni izrazil vseskozi pohvalno o

„4. zvezku pomladnih glasov“. Neki list je hotel biti vsled tega dovtipen ter pikati naš odbor; a videlo se mu je takoj, da se je do dovtipov zatekel le zategadelj, ker kaj stvarnega ni mogel odgovoriti. Vendar si je načelnik ocenjevalnega odbora štel v dolžnost, da je poslal dotičnemu listu mirno in stvarno napisano „p o j a s n i l o“, kateremu pa ni bilo toliko sreče, da bi bilo zagledalo beli dan, vsaj kot „poslano“. Pa kaj, saj še odgovora ni dobil načelnik ocenjevalnega odbora na opetovano njegovo prošnjo od dotične stranke.

Kar pa je poudarjal v omenjenem pojasnilu, poudarja tudi tukaj: Otrokom se smejo v mladinskih spisih slikati tudi zli nasledki greha, a to se zgodi le v kolikor sega v duševno obzorje otrokovo. Globočjega pogleda v hudobije odraslih ljudij pa otrokom ne bode dovolil nobeden pedagog. Saj še veleč. g. dr. Francišek Lampe, čegar učenosti se klanja posvetno in duhovsko razumnistvo, piše nekje v „Dom in Svetu“: „In to je tudi pesnikom in pisateljem v nauk, da v slovstvo ne gredo grde in slabe stvari, marveč dobre, ki človeka povzdigujejo in blaže“. Le čitajte zanimivo knjižico: „Verzeichnis von geeigneten und nicht geeigneten Jugendschriften für Volks- und Bürgerschulen“, katero je spisal c. kr. šolski svetovalec in direktor Anton Peter. V razpredelu škodljivih knjig najdete tudi knjige sicer izbornih pisateljev, katere je odlični šolnik zavrzel le zaradi nekaterih izrazov. N. pr. Bonnet I. „Auf Adlersflügeln“ (Schimpfereien). Hirschenbach Wilhelm: „Der Gespensterseher“ („Verfluchter Mensch, Bestie!“); „Aus dem Wunderlande Mexico“ (Kniffe, Schliche, Lügen etc); „In der Garnison und auf dem Schlachtfelde“, (Schimpfworte: Hunde, ihr siebenfachen Esel, Spitzbuben etc.) In takó bi lahko naštel še mnogo knjig. Pa bodi dovolj. Mladim gospodom, ki bi — kakor se mi je pisalo — „radi vedeli, kakó pišemo po naši sodbi“ — svetujem, da pazno čitajo različne pedag. knjige v tem oziru; n. pr. C. Kühner-ja razpravo: „Jugend-lecture, Jugendliteratur“ v Dr. K. A. Schmidovej „Encyclopädie“-ji; razne pedagoške letnike (n. pr. „Schule und Haus“) in naposed, ako hočete, tudi mojo razpravo: „K a j i n k a k o n a j č i t a m l a d i n a “ v 20. št. lanskega „Popotnika“, kjer sem razvil svoja načela, od katerih ne odstopim niti za las, dokler bodem še načelnik ocenjevalnega odbora, katero „časť“ pa rad odložim o prihodnjem zborovanji „Zaveze“ v Gorici.*)

Toliko torej na tem mestu „pro domo“, in brez vse razmere, a še to na izrecno zahtevanje svojega marljivega sotrudnika in soodbornika, kateri mi piše, „da stvar ne smé takó zaspati“.

A zdaj oglejmo si v oceno prispele knjižice!

V.

„Venček pravljic in pripovedek“. Slovenski mladini spisal Josip Frauensfeld. Drugi natis. V Ljubljani 1894. Založil in prodaja Janez Giontini. Stranij 88. Cena je menda 20 kr. Lično, z jedno podobo okrašeno knjižico sta natisnila Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

Milo se nam je storilo pri sreči, ko smo dobili v roke to knjižico prerano umrlega nam tovariša Josipa Frauensfelda, ki bi bil s svojimi lepimi zmožnostimi še mnogo lahko koristil naši mladini in narodu našemu, da nam ga ni tako iznenada pobrala smrt.

Obširneje govoriti o tem delci, ni nam treba, saj je „Popotnik“ že o prvi izdaji te knjižice v števil. 22. dne 25. novembra 1892. l. v daljši oceni pohvalil to lepo delo g. Frauensfelda in tudi drugi časniki so bili z njim istih mislij. Omenimo le, da se odlikujejo vse pravljice in pripovedke po etičkem momentu. N. pr. iz „Pogreznjenega gradu“ posnamemo nauk, da bodimo proti ubožekom in potrebnikom usmiljeni; „Živa voda“ kaže sestersko ljubezen; „Sirica“ uči usmiljenja do ptic; Morska roža kaže materinsko ljubezen itd. Sploh kaže vse delo, da je bil pokojnik izvrsten pedagog, imajoč živo, a nepretirano domišljijo. Jezik je lep, a vendar priprost, kakoršen ugaja mladini. Nekatero malenkosti bi se bile lahko popravile, kar pa celotnega delca ne kazi. Mi bi n. pr. raji pisali „neizbrisni“ nam. neizbrisljivi (str. 3); ugajali so dečku, nam. dopadali (21); vidi letečega mladeniča, nam. leteti (24); spustite se (napravite, igit) na pot, nam. podajte (31); slu-

*) Ako so „Poml. gl.“ drugi časniki vseskozi (?) pohvalili, nima to nič v sebi. Pač bi bil že čas, da prenehajo žalostne razmere, o katerih po pravici piše C. Kühner v gori omenjeni „Encyclopädie“-ji nastopno: „Die Kritik der Jugendliteratur leidet an denselben Mängeln, welche sich im Recensentenwesen überhaupt geltend machen. Selten werden die Bücher genau gelesen; der Name des Verfassers, Bekanntschaft mit Redaction und Recensent, auch die Tendenz des Werkes entscheidet über Lob und Tadel; im allgemeinem überwiegt das Erstere, so daß das große Publicum meint, lauter gute Jugendschriften vor sich zu haben und in Rathlosigkeit und Leichtsinne oft genug irre geht“.

šal, nam, ubogal (34); zdrsnila (spustila se na kolena), nam, padla na kolena (str. 41); sedi name, nam, vsedi (45); "Tedaj" in torej se nam ne zdita jedno in isto, Lezi zraven njega, nam, vlezi (87). Ljubši bi nam bili nesestavljeni prihodnjiki od sestavljenih: bodo rekli (23), prišel bom (25), bo umrl (32) itd. Kot tiskoven popogrešek smatramo razdelitev besede na tak način: „oz-dravijo“ (str. 64.), počines (str. 17. nam. počines). Zoper doslednost pa je pisati ob vznožju (str. 37) poleg „v svojem življenji“ (38).

Lično delo priporočamo kar najtopleje! Učencem in učiteljem bodi v spomin na blazega učitelja in tovariša!

(Dalje prih.)

Pred kratkem so nam došle te-le:

Novosti.

Nazorni pouk v ljudski šoli. I. del. Spisal Francišek Gabersček. Izdalo in založilo „Pedagogičsko društvo“ v Krškem. V Ljubljani. Natisnila „Narodna tiskarna“. 1894. Stranij 276. Cena 1 gld. 50 kr.

Osnovni nauki iz fizike in kemije za meščanske šole. V treh stopnjah. Spisal Andrej Senekovič, c. kr. gimn. ravnatelj II. stopnja. V berilo je vtisnenih 62 slik. V Ljubljani. Tiskala in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. 1894. Stranij 122. Cena vezani knjigi 60 kr.

Slovensko-nemški slovar. Izdan na troške rajnega knezoškofa ljubljanskega Antonija Alojzija Wolfa. Uredil M. Pleteršnik. 11. sešitek.

V Ljubljani. Založilo in na svetlo dalo knezoškofijstvo. Tiskala Katoliška Tiskarna. Cena 50 kr. — Ta sešitek obsega besede ognjemeten do oznáti.

Pouk o črtežih (planih). Spisal in z 59 podobami pojasnil Jos. Bezljaj, meščanski učitelj in c. kr. okr. šolski nadzornik v Krškem. Drugi pomnoženi natis. V Celji, 1894. Založilo „Pedagogičsko društvo“ v Krškem. Natisnil Drag. Hribar v Celji. Stranij 32. Cena 50 kr.

Stariši, podpirajte šolo! Nekoliko besedij o skupnem vzgojnem delovanji domače hiše in šole. Napisal A. Kosi, učitelj v Središči. Druga, po vsem predelana, popravljena in pomnožena izdaja. V Ljubljani, 1894. V založbi pisateljevi. Natisnila „Katoliška Tiskarna“. Cena jednemu izvodu je 12 kr., 25 iztisov velja 2 gld. 75 kr., 50 izvodov 5 gld., 100 izvodov 9 gld.

Varujte naše koristne ptice glada in mraza, in nastavlajte jim valilnice! Sestavil Fran Vabič, nadučitelj v Runeči blizu Ormoža. V lastni založbi. Tiskal Dragotin Hribar v Celji. Cena komadu 15 kr., 10 komadov skupno velja 1 gld. 20 kr., 50 komadov 5 gld., 100 komadov 9 gld.

Trije jahači, melodram na pesem N. Lenaua (poslovenil A. Funtek). Za glasovir zložil K. Hoffmeister. Založila L. Schwentner-jeva knjigarna v Brežicah. Cena 50 kr., po pošti 53 kr.

Obširneje spregovorimo o teh književnih novostih še o priliki. Danes jih le priporočamo svojim bralcem, da pridno sežejo po njih.

Listek.

Iz planinskega raja.

Pisano kamničevje.

III.

„Kakor rudeča nit se vleče skozi njegovo življenje — — — —.“ Tako in nekako se piše imenitno v životopisih imenitnih mož. Da se skozi življenje učiteljevo vleče rudeča nit, pa še kakó rudeča nit, to je znano tudi tistim, ki ne vidijo nič, ne slišijo nič iz same — trdovratnosti, ter se nečejo poboljšati, ne vedoč, da „v nespokori trdovraten ostati“ je greh zoper sv. Duha. Rudeča barva pa razburja, kakor čitamo v „Psihologičnih listih“. Tudi moje živce razvema neka druga rudeča nit iz šolskega življenja. Odpri uradni spis „razrednico“, in takoj ti nasproti zablíšče mnoga in mnoga števila pisana z najlepšo rudečo tinto, katera na-

znanjajo, koliko poludnij je zamudil vsak učenec, odkar je prvič prestopil šolski prag. Tako nekako skrivnostno — smehljajoč upirajo te številke pogled v učitelja, češ: „Čemu smo tukaj?“

Čemu, res, čemu? Učitelji nimajo rent, nimajo tistih škarij, da bi strigli kupone, naj se torej vsak mesec bavijo s temi števili. Števila pojmovati, to je silno težka stvar, zaradi tega naj se učitelj v tem vadi. Nekedaj so nam po šolah pravili, da ko bi ne bil Adam od svojega početka nič družega ne mislil, nego le štel, ne bil bi do današnjega dneva doštel do bilijona. Grozen pojem! To za človeštvo veliko zamudo naj popravlja učitelj, ter naj vsaj nekoliko

praznih števil sešteva in piše. Kakošen pojem imajo li Rotsildi o svojih milijonih in milijardah, tega pač ne slutimo, dobro pa vemo učitelji, kako težko shva-tujejo naši učenčki števila do 10 ali 20, zlasti če se ravnamo po Gruber-Močnikovej metodi. Torej pri-poročamo učiteljem vsestransko vajo v shvatanji števil.

Toda šalo na stran! Da nimajo šolske izpust-nice v narodu dostojne veljave, veste tudi vi, ki ste nam zapovedali ta števila seštevati. Sedaj pa menite li, da bode ta rubrika rešila vse druge, kar jih napišemo učencem za odhodnjo? Čemu torej še te potrate? Po toči je zastoj zvoniti. Zaman je vrata zapirati, kadar je ušla živinica. Taki in jed-naki pregovori odgovarjajo tej naredbi. Da učenci na kmetih mnogo izostajajo, to vam izkazujemo že itak vsakega pol meseca v zamudnicah. Čemu še potem te „dolge izpovedi?“ Izumite rajše sredstvo,

s katerim bi se odpomoglo temu izostajanju. V do-tičnem odloku se nekako glasi, da ni brez pomena, da vé učitelj in stariši, koliko poludnj je učenec zamudil v primeri s šolskimi leti. V nekotikih trenot-kih bode pozabil učitelj, koliko je učenec zamudil od učnih let. Pomnil bode le, ako je imel pridnega ali zlobnega učenca; vse drugo pade v vodo po-zabljivosti. Stariši pa, ki se za izkaze zamud v četrletnih šolskih naznanilih ravno toliko zmenijo kakor za lanski sneg, bodo le globoko in prisrčno vzdihnili proti nebu, zagledavši izpustnico. Hvala Bogu, da je že naš otrok šolo obesil na kol!“

Mislite si, dobri ljudje, šolo z 200 učenci in za vsakim se vleče morda celih 8 let ta rudeča nit šolskega življenja! Parka, dobra, ljubeznjiva, pri-srčna Parka, prestrizi to rudečo nit šol. življenja in z najiskrenejšo hvaležnostjo ti poljubi dražestno ročico
Svantevidsky.

Društveni vestnik.

Od Dravinje. Slovenjebistriško učit. društvo zborovalo je v Slov. Bistrici 14. junija t. l. Da-si je bilo vreme slabo, zbralo se nas je vendar 15 članov.

Gosp. načelnik pozdravi srčno zborujoče, po-sebno g. Gr. Polanca, nadučitelja črešnovskega, kot novega uda.

Načelnik g. Tribnik poroča o Junge-jevi metodi pri prirodoepisnem pouku. Zbrani izrazijo različna mnenja o tej metodi.

G. Svetlin govori o vaji in privadi kot vzgojnem sredstvu, g. Kristl pa razloži načrt „šolskega reda“.

Po zahvali g. Polanca za prijazen vsprejem, poslovi se g. Kolletnig za nekaj mesecev od na-vzočih. — Odide namreč v vojake, da si pridobi „sablenco brušeno“.

Prihodnje zborovanje bode 2. avgusta, bodi si vreme lepo ali ne!
L. Č.

Žiže. Moja nada, da se nam bo slavnostno zbo-rovanje v spomin 26letnice drž. šol. zakona na dan 17. maja t. l. v Čadramu vrlo obneslo, se je ures-ničila popolnoma. To je bil zares imeniten dan za nas učitelje konjiškega okraja. Dovolite mi torej, gosp. urednik, da na kratko opišem znamenitosti te slavnosti.

Zbrali smo se pri gosp. Kuneji v Oplotnici, da se skupno napotimo k 10 minut oddaljenej čadram-skeji šoli. Ko pridemo na streljaj blizu, pozdravimo nas gromčiči možnarji in vibrajoče zastave na šoli. Ta je bila slovesnosti primerno okrašena z zelenjem in cvetjem. Pred šolo nas srčno pozdravi domači nadučitelj, gosp. Bogom. Malenšek, izročivši gospej nadzornikovi lep šopek. V imenu došlih gostov, kojih vsak je med tem dobil šopek na prsi pripet,

odzdravi načelnik, gospod Leitgeb. Potem gremo k sv. meši, kajti že je „z malim zvonilo“. Sv. mešo je služil tamošnji čast. gospod kaplan in pel je čadramski mešani zbor: sopran ste peli vrli pevki gospa Pukmeister in gspđ. Bučar.

Zborovanja, ki se je potem vršilo v šoli, ude-ležil se je tudi slavni čadramski krajni šolski svet. Po odpetih pesmi govori gosp. načelnik o imenitosti današnjega dneva ter nam prav nazorno predoči razvitek šolstva. Konečno zakličemo vsi iz dnu hvaležnih src presvitemu cesarju Francu Jožefu I. navdušeni „živijo“ ter zapojemo cesarsko pesem, zunaj pa naznanjajo možnarji daleč okoli naše veliko veselje. Oglasi se še naš starosta, gosp. Teran, da nam spregovori o začetku in 22letnem obstanku konjiškega učit. društva, za kar se mu gosp. načelnik prijazno zahvali.

S tem je bil konec zborovanja.

Po ogledu velikanskega bučelnjaka in dobro urejenega šolskega vrta odidemo v Oplotnico na vrt gosp. Kuneja.

Tu pod milim nebom v hladni senci kostanje-vega drevoreda med sviranjem šmarijske godbe nam je bilo dobro. Med tem ko smo zalagali rebra z dobrimi grizljeji ter jih zamakali z rujnoj domačoj kapljicoj, vrstile so se napitnice druga za drugoj. Prvo napil je gosp. načelnik, c. kr. okr. šolski nad-zornik, Njegovemu Veličanstvu, presvitemu cesarju Francu Jožefu I. Navdušeni živioklici in cesarska s premljanjem godbe je bil odmev tej navdušenej na-pitnici.

Drugo je govoril gosp. nadučitelj Malenšek Nj. Vzvišenosti c. kr. nam. bar. Kubecku, tretjo gosp. Kapun, c. kr. dež. nadzorniku, četrto gosp. Seidler gosp. c. kr. okr. glavarju, peto gosp. Zirngast

gosp. načelniku in c. kr. okr. šol. nadzorniku, na to g. Tribnik napredku šole, g. Brinar cvetkam zbrana vena, gosp. Jurko starostama in osnovateljema konjskega učiteljskega društva, g. Teranu in gosp. Kapunu itd.

Poličanski nadučitelj, gosp. Ranner se svojo hčerko in gospdč. podučiteljico, slov. bistriški nadučitelj gosp. Kristl, občeznani šolski in učiteljski prijatelj, stavbinski mojster gospod Versolatti, gg. učitelji Reich, Brinar mlaji in Vodenik so bili naši gostje.

Vsa veselica se je vršila v občo zadovoljnost, kakor je to takej slavnosti primerno in dostojno.

Prihodnje zborovanje bodo v četrtek, 12. julija t. l., v Zrečah. Pričelo se bo točno ob 9. predpoludnem. Obravnavale se bodo teme uradne okrajne učiteljske konferencije.

R.

Št. Pavel v Sav. dol. (Vabilo.) Savinjsko učiteljsko društvo bude dne 19. julija popoldne ob 4 $\frac{1}{2}$ uri zborovalo v Braslovčah sè sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Poročilo. 3. Pogovor o letošnjih konferenčnih vprašanjih. 4. Slučajnosti. K polnoštevilni udeležbi vabi vljudno vse člane

o d b o r.

Iz šmarijskega okraja. (Vabilo.) Šmarijskoroogačko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, 19. t. m. ob 11. dopoldne pri Sv. Križu poleg Slatine. Na vsoporedu je med drugim: Razgovor o konferenčnih vprašanjih. Obilne udeležbe prosi

o d b o r.

Postojnski okraj. Osma glavna učit. skupščina društva za Postojnski šolski okraj bo v torek 7. avgusta 1894. točno ob najstji uri v šolskem poslopji v Vipavi. Da je skupščina sklepčna, mora biti pričujoča najmanj tretjina pravih družtenikov.

Dnevni red glavne skupščine je: 1. Nagovor društvenega predsednika 2. „Učitelj-orgljavec, — učitelj-neorgljavec“; referent g. Rustija. 3. „Ali ne

bi bilo času primerno ustanoviti deželne oziroma okrajne učiteljske, bolniške zadrage; referent gosp. Trošt. 4. Poročilo o društvenem delovanji preteklega leta; referent g. Zaman. 5. Blagajnikovo poročilo: a) o dohodkih in troških, b) o sprejetih družtenikih c) o izključenji družtenikov, d) o potnini gosp. odbornikom k zborovanju „Zaveze“ v Gorico 15. avgusta 1894. 6. Volitev treh pregledovalcev računa. 7. Določitev kraja devete glavne skupščine. 8. Pismena volitev petih udov v presojevalni knjižnični odsek. 9. Pismena volitev sedem odbornikov v društveno vodstvo. 10. Razni predlogi in nasveti.

Vodstvo učiteljskega društva za Postojnski šol. okraj v Trnovem 5. julija 1894.

Mart. Zarnik,
predsednik.

Davorin Judnič,
tajnik.

Iz Dol. Logatec. (Vabilo) k sedmemu glavnemu zborovanju „društva za učitelje okraja logaškega“, katero se bude vršilo 31. julija ob 11. uri dopoldne v šolskem poslopji v Žireh. V s p o r e d: I. Poročilo o društvenem delovanji. II. Poročilo blagajnikovo in volitev treh pregledovalcev računov. III. Volitev 5 udov v društveno vodstvo. IV. Določitev letnega doneska za prave in podperne člane. V. Dopisa, „Zaveze slov učit. društev“ z dne 15. januarja t. l. tikajoča se: a) Ali se zida v Ljubljani učiteljski dom ali konvikt ali učiteljski dom združen s konviktom. b) Ali želi učiteljstvo navodila radi deželne razstave od vis. c. kr. dež. šolskega sveta? IV. Volitev delegatov k občnemu zboru „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. VII. Nasveti in želje.

Pred občnim zborom ob 9. uri zjutraj sv. maša zadušnica za pokojnim tovarišem Fr. Schmidt-om, potem razkritje nagrobnega spomenika.

O p o m b a. Po občnem zboru skupni obed. Po obedu peš korakanje na Rovte. Med potom ogled „Matjažovih kamer“. Iz Rovt voznja na pripravljem vozu v Dol. Logatec.

Dopisi in druge vesti.

Ptuj. Neki nepopisljivi čuti navdajajo človeka, ko se mu bliža završetek kakega velikega podjetja. S takimi čuti pričakovalo je tudi ptujsko učit. društvo 1. julij, dan slavljenja svoje 25 letnice. Pevodnja gospod Zupančič, kateri si je nabremenil največjo in najtežjo butaro, bil je spiritus agens, kateremu se imamo zahvaliti, da se je slavnost obnesla toli vro. Lahkoumevno, da se ga je včasih polotila neka odrevenelost, ker še večja zaspanost nekaternikov dala je povoda dovolj bati se za dober vspeh. Ali vztrajnost in nekoliko „savinjskega želodca“ zmagalo je vse,

Tako se je približal 1. julij. Bilo je krasno vreme. Že predpoludnem so prišli nekateri gostje, med njimi tudi veleznani gospod Jurtela. Opoludne bili smo zbrani v „Čitalnici“ pri obedu. Po lepih starih običajih vršile so se tudi tu napitnice in sicer v tem redu: Gospod Gregorič kot predsednik „Čitalnice“ pozdravlja vso dobro došlo gospodo ter vse učiteljstvo; gospod Strelec kot društva predsednik se spomni našega presvitlega cesarja in zapoje se na to stoje cesarska pesen. Nadalje napije gosp. Zopf gospodu dr. Jurteli, ta pa razpravlja v daljšem korenitem govoru zadeve učiteljstva s posebnim ozirom na njih

jedinost in narodnost, ter kara grajivo brezbriznost nekaternikov za društvene razmere. „Kdo se bo pa potegoval za učitelje, ako sami ničesar ne storijo“. Konečno izraža gospod govornik željo, naj se učitelji trdno oklenejo svojega društva ter naj nadaljujejo pričetno delo z isto, ali pa še z večjo vztrajnostjo ko do sedaj. Gospod Podobnik se zahvaljuje slavnemu ptujskemu okr. zastopu za blagodušno gmotno podporo in ravno tako g. Pulko slavnemu ptujskemu branilnemu in posojilnemu društvu ter slav. „Čitalnici“, katera je blage volje dala učiteljstvu dvorane na razpolago. Gosp. Ogorelec nazdravlja krasnemu spolu in zastopnikoma ormožkega učit. društva gg. Porekarju in Šabeci. Govoré in napivajo še gosp. Brumen o učiteljstvu v narodnem pomenu: gosp. Strelec naznanja opravičenje odsotnosti gg. c. kr. okrajnega glavarja in c. kr. okr. šolskega nadzornika, in gosp. Debelak kot zastopnik šmarijskega ter gosp. Porekar kot zastopnik ormožkega učit. društva.

Okoli pete ure začel se je čitalnični dvor napolnjevati z različno gospodo. Zelo pa nas je razveselilo, videti med nami mnogo odličnih gostov kakor gg. dr. Bezjaka, Hudovernika, dr. Medveda in drugih. Ponašati pa se gotovo smemo tudi s tem, da nas je počastilo res prav mnogo častite duhovščine v lep dokaz, da navdajajo skupne vzgojitelje mladine blažene ideje, ki razvnamajo probujena in obotavljajoča se srca ter „jih povzdigujejo z nizkega stališča sebičnosti in samoljubja k višjim vseobčnim namenom“.

Vspored se je vršil v istem redu kakor je bil v „Popotniku“ razglašen. Posamezne točke so se s poveljnostjo vsprejemale.

8. točka: „Lahko noč“, 9. „Na planine“ in 10. „Slavnostna koračnica“ morale so se na občno zahtevanje ponoviti.

Društvu je došlo lepo število brzojavov in častitk kakor od gosp. dr. Romiha, gosp. profesorja Hauptmana, gosp. Ribnikarja, gosp. dr. B. Ipavca in drugih.

Po kratkem odmoru predstavljala se je opereta „Tičnik“ pri tikoma napolnjeni dvorani. Da je bila z največjo simpatijo vsprejeta, pričalo je burno ploskanje in odobravanje.

Prevelikih zaslug za to slavnost pridobili sta si vrli gspđe. M. in T. Stupca, kakor gg. Porekar in Šabec, kot režiser pa Sedlaček. Z majhnimi, a zjedinjenimi močmi se da tudi mnogo doseči.

S priznanjem pa moramo tudi omeniti kapelnika ptuj. mestne godbe, gosp. Haringa, kakor njegovih godcev.

Slovesen je bil ta dan posvečen našemu društvu ali hotel Bog, da mu posije še slavnější in sijajnejši, da naše društvo živi, raste in cvete. Da se mu to omogoči:

„Gani se! komur je mar zahvale prihodnjega vnuka, Gani se! kogar je sram zasmehovanja rodu; Ako boli vas ošabnih besed ostrupljeno želo, Vam če slovenske krvi v srcu pretaka se žar Z umom orožite se, ne bojte se znoja na čelu!“

Pulko.

Od nekod se nam piše: Tovařis J. Š-a je v dopisu „S Kranjskega“ v 11. šte. „Popotnika“ razvil nekaj prav pametnih mislij. Res bi bilo vredno, da bi prevažno „Pedagogiško društvo“ v Krškem zborovalo letos istočasno z dično našo „Zavezo“ v solnčnej Gorici. Morebiti bi to privabilo v Gorico tudi več gospodov tovařisev, katerih do zdaj še nismo videli pri nobednem zborovanju „Zaveze!“ Koliko tovařisev imamo po raznih krajih slovenske dežele, ki se odtegujejo „Zavezi“. Med temi se odlikujejo posebno naši „nadzorniki“. Vsi slovenski učitelji, bodi-si, da učijo na ljudskih, meščanskih ali srednjih šolah, morali bi si šteti v ponos, delovati za našo dično „Zavezo“! Bog daj, da bi moje dobrohotne besede pokazale svoj uspeh že o prihodnjem zborovanju „Zaveze“ v solnčnej našej Gorici!

(Frisch-evi mladinski spisi v slovenskem prevodu). Znameniti pisatelj za nemško mladino, g. Franc Frisch, vodja meščanske šole v Mariboru in urednik „Öster. Schulbota“, dovolil je g. Janku Lebanu, nadučitelju v Begunjah, da sme na slovenščino preložiti njegove mladinske spise, čemur je pritrčila tudi založarna Pichler-jeva na Dunaju, ki je izdala Frisch-eva dela. G. Janko Leban se je dela že lotil. In takó se nam je v nekoliko mesecih nadejati novih in dobrih spisov za mladino, kakoršnih je nam Slovincem takó zelo treba!

(Umrl) je pri Sv. Ani na Prevorji 3. julija t. l. posestnik Anton Perc, dolgoletni načelnik tamošnjega šolskega sveta in velik prijatelj cerkve in šole. N. v m. p.!

Razpis natečajev.

Št. 361
O. š. sv. Razpis učiteljskih služb.

V tem političnem okraji popolniti je mesta učiteljev-voditeljev na mešanih jednorazrednicah v Brezovici, v Tatrah in v Slivju s slovenskim učnim jezikom.

Plače in užitki, združeni s temi službami, razvidni so iz pokrajinskih zakonov s 3. novembra 1874,

dež. zak. šte. 30, odnosno s 14. decembra 1888, dež. zak. šte. 1 ex 1889.

Prositelji naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom **tekóm štirih tednov** sem predložé.

Za službo učitelja-voditelja v Tatrah zahteva se tudi sposobnost poučevati verstvo.

C. kr. okr. š. svet v Volosko, 21. junija 1894.

Predsednik: Fabiani s. r.

Št. 875.

Razpis natečaja.

Na nizeimenovanih šolah ormožkega šolskega okraja je s 1. novembrom t. l. popolniti ta-le učna mesta:

1. pri Sv. Miklavži, IV. plač. razr. in prostim stanovanjem, učiteljsko mesto,

2. pri Sv. Lenartu in Sv. Bolfanku na Kogu, IV. plač. razred in prostim stanovanjem, po jedno podučiteljsko mesto.

Nemškega in slovenskega jezika popolnoma zmožni prosilci in prosilke naj dpošljejo svoje z zrelostnim spričevalom, event. tudi spričevalom učne usposobljenosti ter z dokazom avstrijskega državljanstva opremljene prošnje najdalje **do 25. julija t. l.** predpisanim potom dotičnemu krajnemu šolskemu svetu.

Okr. šolski svet v Ormoži, 24. junija 1894.

1—2

Predsednik: Scherer s. r.

Št. 274.

Razpis natečaja.

(Podučiteljsko mesto.)

Na trirazredni ljudski šoli IV. plačilnega razreda na Velki (pri Marija Snežni) s slovenskim poučnim jezikom je popolniti podučiteljsko mesto, s katerim je združen užitek stanovanja, obstoječega iz popolnoma opravljene sobe.

Prosilci imajo vpslati svoje redno opremljene prošnje predpisanim potom najdalje **do 31. julija t. l.** pri krajnem šolskem svetu na Velki, pošta Cmurek.

Okr. šolski svet Cmurek, 29. junija 1894.

Predsednik.

Št. 272.

Razpis natečaja.

(Podučiteljsko mesto.)

Na dvorazredni ljudski šoli v Zibiki, pošta Pristova je umestiti novo sistemovano podučiteljsko mesto z dohodki po IV. plač. razredu in prostim stanovanjem definitivno eventualno tudi provizorično.

Prosilci in prosilke za to mesto naj svoje prošnje, katere je opremiti z zrelostnim spričevalom in spričevalom učne usposobljenosti, ter z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) potom predstojnega okrajnega šolskega sveta vložijo **do 31. julija 1894** pri dotičnem krajnem šolsk. svetu.

Okrajni šolski svet Šmarijski, 5. junija 1894.

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 913.

Učiteljske službe.

V šolskem okraji Ptuj so s 1. novembrom 1894 domestiti sledeče podučiteljske službe stalno ali začasno:

1. pri Sv. Andreji v Leskoveci, IV. plač. vrsta in prosto stanovanje;

2. pri Sv. Duhi, III. plač. vrsta in prosto stanovanje;

3. pri Sv. Lovrenci na Dr. polji, IV. plač. vrsta, in prosto stanovanje;

4. pri Sv. Lovrenci v Slov. gov. IV. plač. vrsta in prosto stanovanje;

5. na Ptujski gori, III. plač. vrsta.

6. pri Novi cerkvi, IV. plač. vrsta in prosto stanovanje;

7. pri Sv. Urbanu, IV. plač. vrsta in prosto stanovanje.

8. v Cirkovcah, IV. plač. vrsta in prosto stanovanje.

Prosilci in prosilke, slovenskega in nemškega poučevanja zmožni, naj vložijo svoje prošnje, katere morajo biti opremljene z zrelostnim ali pa tudi s spričevalom učne usposobljenosti in z domovnico, predpisanim potom **do 25. julija 1894** pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet Ptuj, 24. junija 1894.

1—2

Predsednik: Scherer s. r.

ad št. 511.

Razpis natečaja.

(Podučiteljska mesta.)

V političkem okraji Celjskem so ta-le učna mesta definitivno eventualno tudi provizorično popolniti:

1. Podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Gomilskem, šolski okraj Vransko, IV. plač. razred in prosto stanovanje.

2. Podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Zrečah, šolski okraj konjiški, IV. plač. razred in prosto stanovanje.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj vložijo svoje prošnje, katere je opremiti s spričevali zrelosti in učne usposobljenosti, ter z dokazom avstrijskega državljanstva (domovnico) potom predstojnega okrajnega šolskega sveta **do 31. julija 1894** pri dotičnem okrajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet Celje, 1. julija 1894.

Predsednik: Wagner s. r.

Št. 272.

Učiteljske službe.

V šolskem okraji Ljutomerskem je namestiti s 1. novembrom 1894 sledeče učiteljske službe stalno, oziroma tudi začasno:

1. Učiteljska služba na trirazredni ljudski šoli v Cezanjevcih (IV. plač. vrsta).

2. Podučiteljska služba na trirazredni ljudski šoli na Cvenu (III. plač. vrsta) s prostim stanovanjem.

Prositelji naj vložijo svoje prošnje, obložene z dokazom avstrijskega državljanstva, s spričevalom zrelosti oziroma učne usposobljenosti, **do konca julija t. l.** pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okr. šolski svet v Ljutomeru, 13. junija 1894.

2—2

Predsednik: Dr. Cron s. r.

Vsebina. I. Šolski red. (I.) — II. Učni načrt za računstvo v štirirazredni ljudski šoli. (V.) (L. Lavtar.) — III. Naše ljudsko šolstvo v letošnji proračunski razpravi. (III.) — IV. Slovstvo. (Poročilo odbora za oceno slov. mladinskih spisov. (IV.) — V. Listek. (Iz planinskega raja.) (III.) — VI. Društveni vestnik. — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Natečaji.